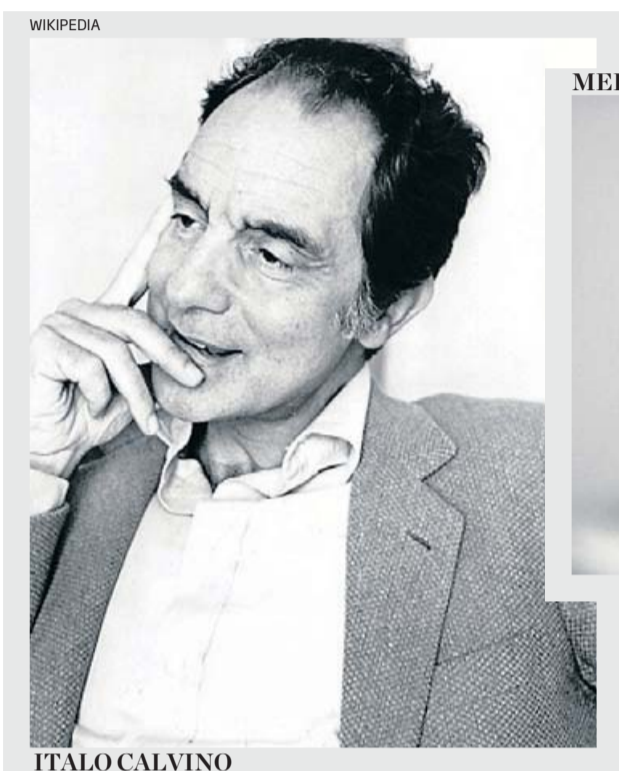

Evitar el pitjor, i encara gràcies

Fins i tot els qui ja no esperen res de la vida es permeten posar expectatives en cada llibre que enceten

La decepció forma part del joc, però és un risc assumible

“Estàs a punt d’iniciar la lectura del nou llibre d’Italo Calvino, la novel·la *Si una nit d’hivern un viatger*. Relaxa’t. Recull-te. Allunya de tu tot altre pensament. Deixa que el món que t’envolta s’esvaeixi en l’indistint. La porta, val més que la tanquis; sempre hi ha algú o altre que té la televisió engegada”.

Torno sovint a l’inici d’aquesta novel·la, en què Calvino interpel·la directament el lector. En tinc una edició esgrogueïda, traduïda de l’italià per Montserrat Puig i publicada per Edicions 62. Pocs paràgrafs em defineixen tant com el següent: “No és pas que t’esperis res de particular d’aquest llibre en particular. Ets una persona que per principi no s’espera ja res de res. N’hi ha tants, més joves que tu o menys joves, que viuen a l’espera d’experiències extraordinàries; dels llibres, de la gent, dels viatges, dels esdeveniments, del que el demà ens reserva. Tu, no. Tu saps que el millor que hom pot esperar és evitar el pitjor. Aquesta és la conclusió a què has arribat, tant en la vida personal com en les qüestions generals i fins i tot mundials. I amb els llibres? Bé, justament perquè l’has exclòs en tot altre camp, creus que és just concedir-te encara aquest pla-

er juvenil de l’expectativa en un sector circumscrit com el dels llibres, on pot anar-te bé o anar-te malament, però on el risc de la decepció no és greu”.

És ben bé això. Vaig deixar d’esperar res més del que tenia després de pair el llibre *La felicitat, desesperadament* (Paidós), d’André Comte-Sponville, i de convertir-lo en la meua guia vital. Em vaig instal·lar en la desesperança i ja no n’he sortit. Si no esperes (gairebé) res de res, tampoc tens (gaire) por de res.

La descurança lingüística, aquest mal massa estès

I, en efecte, em concedeixo “el plaer juvenil de l’expectativa” cada cop que afronto una nova lectura. Que un llibre em decep? Això rai: el poso a la pila de llibres-que-no-rellegiré i n’enceto un altre. Em relaxo. Em recullo. Allunyo de mi tot altre pensament. Deixo que el món que m’envolta s’esvaeixi. Tanco la porta.

Vinc de capbussar-me en dos llibres editats per Les Hores. Aquest segell independent fundat el 2016 està mostrant prou encert a l’hora de construir un catàleg interessant. Diguem-ho tot: posa més cura en la tria dels títols que en la correcció lingüística dels textos, que agrairien una repassada a fons. Vaig abandonar *Història d’un matrimoni*, de

Geir Gulliksen, també de Les Hores, perquè les faltes m’impedien concentrar-m’hi. Igualment reclamen una revisió els dos títols que m’han acompanyat aquests dies: *Magda*, de Meike Ziervogel, i *Les tristes recances*, de Miriam Toews.

Llibres que conviden a relaxar-se i oblidar el món de fora

Dit això, *Magda* és un llibre que m’ha remogut sencera. Traduït de l’alemany per Dídac Gurguí, és un relat intens i colpidor que pretén mostrar-nos la cara més humana d’un monstre: Magda Goebbels, l’esposa del ministre de propaganda de Hitler. La mare que, al final de la Segona Guerra Mundial, va preferir assassinar mitja dotzena de fills abans que deixar-los viure en una Alemanya sense el Führer.

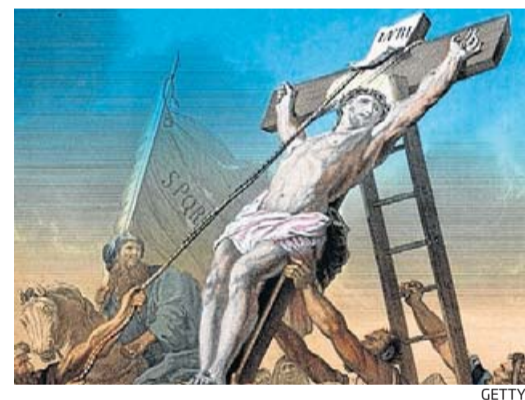
Les tristes recances, de la canadenca Miriam Toews, amb traducció de Carme Geronès, ens presenta dues germanes i un conflicte, que resumeix així de bé la Yolandi: “Ella es volia morir, jo volia que visqués i érem dues enemigues que s’estimaven”. El llibre, marcadament autobiogràfic, ens convida a relaxar-nos, a recollir-nos, a allunyar de nosaltres qualsevol altre pensament. A fugir del soroll que ens envolta, a tancar la porta i a entrar dins una història que no és la nostra. ♦♦

Jesús

Al segle I de l’era que anomenem cristiana, Palestina era plena de predicadors, enganyadors i falsosos que s’aprofitaven de la crisi que el judaisme patia en temps de Cèsar August, època de sincretismes religiosos, d’afrontament entre el politeisme i el monoteisme, i de confrontació entre Roma i Judea. La comunitat jueva havia vist com, ella mateixa, es dividia en una sèrie de faccions, entre les quals les més notables, com sabem per tota la literatura veterotestamentària, van ser les dels fariseus, els samaritans, els saduceus i el zelotes de Galilea, gent tremenda. Però hi havia una altra secció del judaisme, que hem de situar al voltant dels segles I aC-73 dC, assentada a les terres rocalloses que voregen el mar Mort –allà on es van trobar l’any 1947 els manuscrits més antics que existeixen, per ara, de l’Antic Testament–, que eren els essenis, força ben estudiats tant pels manuscrits al·ludits com per les restes arqueològiques, ara visibles.

Els essenis constituïen una raresa en el si de les variants del judaisme. Eren fidels que s’havien congregat en un lloc enormement inhòspit, amb una calorada de rigor a l’estiu i a l’hivern fredorada severa. Tenien aigua i, doncs, hort i ramaderia, i anaven fent, perquè necessitaven poc. Es dedicaven, en especial, a l’oració, la conversa teològica i la còpia de textos bíblics –és possible que treballessin per a diverses sinagogues de Palestina, i de més enllà–: en

suma, eren una mena de precedent de la vida monàstica medieval que coneixem tan bé.

Hi ha estudiosos que pensen que Jesús només podia haver estat fill d’un rabí (o savi, que és el mateix en matèria hebrea), atesa la seva verba i el seu coneixement de figures retòriques ja gregues, ja llatines, encara que la seva llengua fos l’arameu. N’hi ha que, a més d’aquesta circumstància, creuen que Joan Baptista, figura igualment històrica, havia sojornat al casal dels essenis, i que havia inculcat en Jesús –tot i que només es portaven uns quants mesos– els principis religiosos d’aquesta tendència jueva: amor, caritat, estudi, meditació, puresa d’ànima. La tesi té una enorme versemblança. Fariseus i samaritans, entre d’altres, havent vist amb mals ulls les ensenyances dels essenis, haurien considerat Jesús un més de la colla, i per això n’haurien demanat la mort a Ponç Pilat.

Per fi, hi ha la hipòtesi que Jesús fos un radical independentista de Galilea, és a dir, de la branca dels zelotes que ja hem esmentat. Volien que la terra dels israelites fos un estat lliure, sense dependre de Roma. Això encara no s’ha estudiat prou. ♦♦